

ЛЕНИН ТУУЫ

ҚКП СОЛТУСТЫҚ ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕКШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ және ҚКП ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№ 8 (9326) | 1954 жылғы 12 январь Сейсенбі | Шығуына 34 жыл
жеке саны 20 тыйын.

Мектептерде оқу-тәрбие жұмысының дәрежесін жақсарту берейік

Беменгер көсемдеріміз В. И. Ленин мен И. В. Сталин совет адамдарының мәдени дәрежесін мен саяси саналылығын арттыру коммунам орнатудың маңызды шарттарының бірі болып табылатынын әрдайым үйретіп отырды. Коммунистік партия мен Совет Үкметі ұлы көсемдеріміздің бұл өсиетін өз істерінде басшылыққа алып, халықтың білім алуына, мәдени дәрежесінің өсуіне үнемі көңіл бөліп, зор қамқорлық жасап келеді. Бұған тек мына фактінің өзі ғана — ССРО Жоғарғы Советінің V сессиясының халық ағарту ісі мен мәдениет шараларына 1953 жылға арнап 52 миллиард сом қаржы бөлгендігі айқын дәлел бола алады.

Совет мектебі — идеологиялық жұмыстың маңызды участогі. Оның негізгі мақсаты — жасөспірім жеткіншектерді ғылым негіздерімен қарулаудырып, оларды коммунистік рухта тәрбиелеу.

Көзір оқушылардың қысқы демалысы аяқталып, мектептеріміз оқу жылының екінші жарты жылдығына кірісті. Осыған байланысты оқу орындарының, облыстық және аудандық оқу бөлімдерінің кәзіргі басты міндеті — алғашқы жарты жылдықта қол жеткен табыстарды баянды етумен қатар, онда кездескен кемшіліктерден тиісті қорытынды шығарып, оқушыларға саяси-идеялық және политехникалық тәрбие беру ісін бұрынғыдан да жақсарту тусу болып табылады.

Оқу жылының алғашқы жартысының қорытындысы және оқытушылардың январь конференциялары көптеген мектептердің оқу-тәрбие жұмыстарын өткен жылдардағыдан әлде қайда жақсартқандығымен қатар, кейбір мектептерде жақсы нәтижелерді оқытуда, тәрбиелеуде елеулі кемшіліктердің орын алып отырғандығын айқын көрсетті. Атап айтқанда, көптеген мектептерде оқу-тәрбие жұмысы өте нашар жүргізіледі. Бұған мысал ретінде Преснов ауданы (аудандық оқу бөлімінің меңгерушісі Осанов жолдас) алуға болады. Өзгені айтпағанның өзінде, бұл ауданда оқу жылының бірінші жартысында 1234 оқушы сабақ үлгері алмады. Ауданның көптеген мектептерінде оқу-тәрбие жұмысын жақсарту ісі жолға қойылмай келеді. Ең алдымен, аудан мектептері қысқа нашар әзірлікпен келді. Сол сияқты, мұғалімдер кадрлары да іріктеліп алынбады. Көп мұғалімдердің тиісті педагогикалық білімі жоқ. Мәселен, Николаев

Облысымыздың кейбір мектептерінде бұл сияқты кемшіліктердің болуына, ең алдымен, облыстық және аудандық оқу бөлімдері кінәлі. Өйткені, олар мектептердегі оқу-тәрбие жұмысын жақсарту жөнінде шешуші шараларды деркезінде қолданбайды, әрбір мектептегі оқу-тәрбие жұмысын жете біліп, оған нақтылы, күнбе-күн басшылық жасап отырмайды.

Жас буындарды оқыту, тәрбиелеу — бүкілхалықтық, мемлекеттік іс. Жергілікті партия, совет, комсомол және кәсіподақ ұйымдары мектептерде оқу-тәрбие жұмысын жақсартуға күнбе-күн қамқорлық жасап, көмектесіп отыруға міндетті.

Коммунистік партияның XIX съезінің бесінші бесжылдық жоспары туралы директиваларында жалпы білім беретін мектептердің тәрбиелік маңызын онан әрі арттыру, орта мектепті бітіретін оқушылардың мамандықты еркін таңдап алуына толық жағдай жасау мақсатымен орта мектептерде политехникалық оқуды жүзеге асыру міндеті қойылды. Совет мектебі — коммунизмнің болашақ құрылысына тәрбиелейтін орын. Сондықтан мектепте өтілген әр пән терең мазмұнды, жоғары, идеялы болуы қажет. Ол пәндер оқушыларды өз Отанын шексіз сүйге, советтің ұлттық мақтаныш рухында, Коммунистік партияға шексіз берілгендік рухында тәрбиелейтін дәрежеде оқытылуға тиіс.

Бұл міндеттерді ойдағыдай жүзеге асыруда мектеп партия ұйымдары үлкен роль атқарады. Өйткені, ол педагогикалық коллективті бастаушы және оның істеріне бағыт беруші күш. Олар партия мен үкметтің мектеп өміріне байланысты қаулы-қарарларының жүзеге асырылуын, жастарға коммунистік тәрбие беруде мектеп коллективінің іскерлік, ұйымдастырушылық қабілетін арттырып отыруын қамтамасыз етуге міндетті.

Мектептегі педагогикалық кеңес — коллективтік ойдың орталығы болуға тиіс. Педагогикалық кеңестің іскерлік қарарлары мектеп өміріндегі оқу-тәрбие жұмысын жақсартуға бағытталған басты шаралардың бірі болып табылады. Бірақ, іс тек сол қарарларды қабылдаумен ғана бітпейді. Әңгіме сол қарарлардың іске асырылуына жағдай жасауда. Сондықтан педагогикалық кеңесте қабылданған әрбір қарардың іске асырылуын бақылап отыру мектептің оқу-тәрбие жұмысын жақсарту үшін маңызды роль атқаруға тиіс.

Мал қыстатудағы кемшіліктер дереу жойылсын

Мал азығы ұқыпсыз жұмсалуда

Конюхов ауданындағы «Путь Ленина» колхозының малшылары мал қыстату маусымын ұйымшылдықпен бастады. Мұнда жемшөп мұқият есепке алынып, ол малға күн сайын норма бойынша өлшеніп беріледі. Қоралар жылы, таза. Малдың күйі жақсы, сауын сыйырлар сүтті жаз күндегіден кем бермейді. Мұның барлығы мал өсірушілердің қажыран еңбегінің нәтижесі. Бірақ, озаг колхоздың жақсы тәжірибесі көпшіліктің игілігіне айналдырылмағандықтан, ауданның көп колхоздарында жағдай мүлде өзгеше болып отыр. Оларда мал азығының жеткіліксіз дайындалғандығына қарамастан оны қалай болса солай жұмсау фактілері бар. Мысалға Суворов МТС-нің қамтуындағы «Питилейка» колхозын алайық. Мұнда қыстың алғашқы күндерінен бастап-ақ жемшөпті ысырапқа ұшыратуға жол берілді. Тек соңғы екі айда ғана 800 центнерден астам жемшөп нормадан артық жұмсалды.

Аталған колхозда даладан қыстауларға шөп тасу жұмысы да нашар жүргізіліп келеді. Бұл жұмысқа бөлінген «ЧТЗ» тракторы өнімді пайдаланылмайды. Шөп тасуға жұмыс адамы мен көлік күштері жеткіліксіз бөлінген. Ал, колхоз председателі Жернов жолдас осы сияқты кемшіліктердің орын алуына төзіп отыр.

«Новый путь», «Искра» колхоздарында да жағдай осындай. Бұларда мал азығы өлшенбей бейберекет жұмсалып, Жабайы жемшөпті турау, бұлау, араластыру ісі мүлде қанағаттанғысыз. Осының салдарынан «Новый путь» колхозында декабрь айында ғана 760 центнер шөп нормадан артық жұмсалды. Ал, «Искра» колхозында жемшөпті малға нәрлендіріп беру қолға да алынбаған. Колхоз председателі Самохин жолдас көп уақыттан бері сабан туралығын машинаға іске қоспай келеді.

СОКП Орталық Комитеті сентябрь Пленумы машина-трактор станцияларынан мал шаруашылығына басшылықты шұғыл жақсартуды талап етті. МТС мал фермаларындағы істелетін жұмыстарды механикаландыруда, еңбек өнімділігін арттыруда

Қазақстан Коммунистік партиясы VII съезі қарсаңындағы күндерде бүкіл республикамыздағы сыяқты біздің облысымыздың еңбекшілері де социалистік жарысты өрістете түсіп, съезге лайықты өндірістік тартулар әзірлеуде.

Социалистік жарыс туын жоғары ұстайық!

Қамқорлыққа алған колхоздарға көмек көрсету туралы

СОКП Орталық Комитеті сентябрь Пленумының қаулысында көрсетілген күрделі міндеттерді ойдағыдай жүзеге асыру ісіне үлес қосу мақсатымен Петропавл жол дистанциясының коллективі Полудень ауданындағы Чкалов атындағы колхозды қамқорлыққа алған болатын. Дистанцияның шаруашылық басшылары мен партия ұйымы өздері қамқорлыққа алған колхоздың қажеттерімен танысу, оған қандай көмектің керек екенін білу үшін дистанция бастығының орынбасары инженер Терехов жолдас басқарған арнаулы мамандар бригадасын жіберді. Осы арқылы олар колхозға көмек көрсетудің нақтылы шараларын белгіледі.

Дистанция қамқорлығындағы колхозға көмек көрсету жөнінде белгілеген шараларын қалай орындап отыр? Рас, өткен мерзім ішінде дистанция бұл жөнінде кейбір жұмыстар істеді. Демалыс күндері дистанциядан 20 адам колхозға барып, картоп, ояс және мал азығындық қызылша лауға көмектесті.

Колхоздың жақсы радиоторабы бар болатын. Бірақ, ол аккумуляторы мен радиопаратурасының біраз бөлшектерінің жарамсыздығынан жарты жылдан бері мүлде жұмыс істемейтін. Жолшылар оны жөндеп, жаңа жыл қарсаңында іске қосты.

Декабрь айында дистанцияның көркем-өнерпаздар үйірмесі аталған колхоздың колхозшыларына «Мереке», «Ұсыныс» пьесаларын қойып берді, би және басқа да ойын сауықтар ұйымдастырды.

Дистанцияның колхозға барған өкілдік бригадасы колхоздың өзінің меншікті директивтік арасы болса, онда шаруашылық құрылыс жұмыстарының тездікпен және жеңіл жүргізілетінін, мұндай араның жоқтығынан ағаш кесу, тілу жұмыстарының үлкен қиындыққа түсіп отырғанын анықтады. Колхоздың бұл сияқты қажетін өтеу колхозшылардың оған жұмсайтын еңбегін жеңілдетуді, шаруашылық құрылыстарына кететін шығындарды азайтуға көзделіп, дистанцияның механикалық мастерскойының коллективі колхозға директивтік ара жасап беруге ұйғарды. Колхоз үшін дала вагоншасы өте қажет. Дистанцияның ағаш шеберлері, ұсталары мен слесарьлары колхозға көктемгі дала жұмыстары басталғанға дейін бір дала вагоншасын жасап беруге міндеттенген еді. Сол сияқты Чкалов атындағы колхозға ағаш

Дистанция басшылары өздері қамқорлыққа алған колхозға бұл жөнінде де көмек көрсетуге ұйғарған еді.

Рас, жоғарыда аталған шаралардың кейбіреулері дистанцияда қолға алына бастаған. Бірақ, мұның өзі өте баяу жүргізілуде. Дистанцияның бастығы Большаков, партия ұйымының секретары Левин жолдас оларға көмек көрсету ісіне күнбе-күн көңіл бөліп, оны тез жүргізуге жеткілікті қамқорлық жасамай отыр. Тура-сың айту керек, олар қамқорлыққа алған колхозға көмек көрсету жөнінде белгілеген міндеттемелердің орындалуын, жұмыс бақылап отырмайды. Соның салдарынан колхозға көрсетілетін көмектің ең негізгілері мүлде қанағаттанғысыз орындалып отыр. Дистанция социалистік жарысты ұйымдастыру, үгіт-бұқаралық жұмысты жүргізу ісінде колхозға бірқатар көмек көрсетуге тиіс еді. Алайда, бұл жұмысқа дистанция партия ұйымы әлі күнге дейін мықтап кіріскен жоқ. Көзір колхозда социалистік жарысты ұйымдастыруда және үгіт-бұқаралық жұмысты жүргізуде елеулі кемшіліктер бар. Колхозда құрмет және көрсеткіш тақталары атымен жоқ. Ондаған коммунистері мен комсомолдері бар дистанция колхозға бұл жөнінде осы күнге дейін нақтылы көмек көрсетпеуі таң қаларлық жағдай. Дистанцияның партия ұйымы ай сайын колхозға баяндамашылар жіберіп, лекция оқып тұруға ұйғарған еді. Амаз қанша, партия ұйымының секретары Левин жолдасын қамқорлық көмек көрсету ісіне үстірт, жеңіл-желпі қарауы салдарынан сентябрь Пленумынан бергі үш-төрт ай уақыт ішінде колхозға небары бір-ақ рет баяндамашы жіберілді.

Қамқорлыққа алған кәсіпорнымен тығыз байланыс жасаудың колхоз үшін зор маңызы бар. Алайда, Чкалов атындағы колхоздың председателі Влимов, партия ұйымының секретары Мархалюк жолдас оларға дистанцияға келіп, өздерінің қажеттерін айтқан емес. Міне, бір жағынан бұл да қамқорлық көмектің тиісті дәрежеде көрсетілуіне нұқсан келтірді.

Б. ЖАҚЫПОВ,
(Өз тілшіміз).

да VIII-IX-X кластарға тарихтан сабақ беретін мұғалімнің білім дәрежесі өте төмен. Сондықтан да ол тарих сабағын оқушыларға терең идеялы, мазмұнды етіп бере алмай жүр. Ал, қазақ кластарына орыс тілінен сабақ беруші мұғалім Жағыпарованың тіпті орта дәрежелі педагогикалық білімі де жоқ. Бұл жағдай оқу жылының алғашқы жартысында мектепте орыс тілі сабағынан өте көп оқушылардың үлгері алмауына әкеліп соғып отыр. Ал, аудандық оқу бөліміне бұл жағдайлар көптен мәлім. Алайда, аудандық оқу бөлімінің меңгерушісі Оспанов жолдас бұл кемшіліктерді жоюдың шарасын көздемей, тиісті көмек, нақтылы басшылық жасай алмай отыр.

Бұл сыяқты жағдай Ленин, Октябрь, Булаев аудандарының да көптеген мектептерінде орын алған. Мәселен, Ленин ауданындағы Қарағай, Ақтас, Орталық бастауыш мектептері қысқа ешбір дайындықсыз келді. Бұл мектептерде сабақ екі сменанен жүргізілетін болса да қажетті көрсеткіш, сол сыяқты, қысқа қажетті отын деркесінде дайындалмады. Ал, Октябрь ауданындағы Алқа ағаш, Ақсу, Бірлік мектептеріндегі жағдай бұдан да нашар.

Шынын айту керек, оқу жылының бірінші жарты жылдық қорытындысы облыс мектептерінде жас буындарға білім, тәрбие беру жұмыстарының партияның XIX съезі алға қойған талаптар дәрежесіне сай емес екендігін байқатты. Мектептерде әлі де болса сабақ үлгермеуші оқушылар саны өте көп. Сол сыяқты, орта мектептердің оқу процестерінде политехникалық оқуды жүзеге асыру ісі де ойдағыдай емес. Көп мектептерде сабақ оқығу тек оқулықтар көлемінен аспайды, оқушыларға жалаң теория жаттатылады да, ол теориялардың қалай іске асырылатындығы туралы ешқандай практикалық жұмыстар жүргізілмейді. Бұл—көп мектептерде әлі де болса мектепті өмірмен, теорияны практикамен тығыз ұштастыру міндеті жеткілікті дәрежеде іске асырылмай отыр деген сөз.

ССРО ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНДА

ССРО Жоғарғы Советінің Президиумы РСФСР Жоғарғы Советі Президиумының табыс етуі бойынша РСФСР-дің құрамында мынадай жаңа облыстардың құрылуын бекітті: Арзамас облысы, орталығы Арзамас қаласы, Балашов облысы, орталығы Балашов қаласы, Белгород облысы, орталығы Белгород қаласы, Каменск облысы, орталығы Каменск-Шахта қаласы және Липецк облысы, орталығы Липецк қаласы. Аталған облыстар Горький, Саратов, Воронеж, Сталинград, Тамбов, Курск, Ростов, Орел және Рязань облыстары есебінен құрылады.

ССРО ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНДА

ССРО Жоғарғы Советінің Президиумы Украин ССР Жоғарғы Советі Президиумының табыс етуі бойынша Украин ССР-нің құрамында Черкассы облысын құруды бекітті, орталығы Черкассы қаласы. Черкассы облысы Киев, Полтава, Кировоград және Винница облыстары аудандарының есебінен құрылады.

ССРО ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ ПРЕЗИДИУМЫНДА

ССРО Жоғарғы Советінің Президиумы Белорусс ССР-нің Барановичи, Бобруйск, Пинск, Полесье және Полоцк облыстарын таратып, бұл облыстардың қалалары мен аудандарын Брест, Гомель, Гродно, Минск, Молодечненск, Могилев және Витебск облыстарының құрамына қосу туралы Белорусс ССР Жоғарғы Советі Президиумының ұсынысын бекітті.

ең қажетті әдіс болуы қажет.

Мұғалім — мектептегі басты тұлға, негізгі күш. Мектептегі оқу-тәрбие жұмысының сапалы болуы негізінен мұғалімге, оның идеялық-саяси және жалпы әзірлігіне, педагогикалық іскерлігіне байланысты. Өз мамандығын терең игермеген, өз білімін көтермеген мұғалім идеологиялық майданның қызметкерлері алдына партия мен үкмет қойып отырған міндеттерді орындай алмайды. Демек, өз білімін көтерген үстіне көтере беру, өзінің педагогикалық шеберлігін арттырған үстіне арттыра беру, марксизм-ленинизм ғылымын творчестволықпен меңгеруге жетісу — совет мұғалімдерінің ерқашанда есінде болатын қасиетті борышы.

Жас буындарды тәрбиелеу ісі—күрделі жұмыс. Мұның өзі мектептің қоғамдық орындармен, семьямен тығыз байланыста болуын талап етеді. Өйткені, оқушыларды саналы тәртіпке, олардың сабақ үлгеруін арттыруына бұлардың қай-қайсысының болса да ықпалы зор. Шындығында, семья баланы тәрбиелеуде мектептен кем роль атқармайды. Сондықтан мектеп коллективі өзінің оқушылардың туысқандарымен байланысын күн сайын нығайтып, мектептегі туысқандар комитетінің оқу-тәрбие жұмысына жауапкершілігін арттырып отыруы керек.

Оқу-тәрбие жұмысын жақсартуда халық ағарту орындары әр мектептің ішкі жағдайына қарай, сараланған дара басшылық жасап отыруы қажет. Оқу бөлімінің инспекторлары мектептердегі кемшіліктерді тіркеуші немесе бақылаушы емес, сол кемшіліктерді жоюдың шараларын белгілейтін, мектептің оқу-тәрбие жұмысын жақсартуға жанды көмек бере алатын дәрежеде болсын.

Жас буындарды — коммунизмнің болашақ құрылысшыларын тәрбиелеу—халық ағарту қызметкерлеріне партия сенім тапсырған абройлы міндет. Сондықтан да олар оқушыларға сапалы білім, саналы тәрбие беру ісін бүгінгі күннің талаптарына сай жүргізе білулері керек.

Полудень ауданындағы «Прогресс» колхозы, қой фермасының шопандары өткен жылы әрбір 100 саулықтан 120 қозы алуға міндеттенген-ді. Олар берген үделерін іс жүзінде асыра орындады. 1953 жылы фермадағы әрбір 100 саулықтан 137 қозы алып, оларды аман өсірді. Кәзір колхозда тек саулықтың саны 700-ден асқанды.

Қой шаруашылығын шаруашылықтың мол табысты саласына айналдыруды көздеген шопандар, мал қыстатуды алғашқы күннен бастап ойдағыдай жүргізіп келеді. Олар Преснов ауданындағы «Путь к коммунизму» колхозы мүшелерінің облысымыздың барлық колхозшыларын, МТС-тері мен совхоздарының жұмысшыларын, ауыл шаруашылығының мамандарын, мал қыстатуды үлгілі өткізу жолындағы социалистік жарысты кеңінен өрістетуге шақырған үндеуін зор қанағаттанғандықпен қарсы алды. Бұл үндеуге жауап беру үшін қой-

ларды күтіп бағу, азықтандыру ісін жақсартта түсті.

Кәзір фермада қой қоздай бастады. Алғашқы қоздаған 137 саулықтан 224 қозы алынып, шығынсыз өсіріліп отыр. Жаңа туған қозылар күнібұрын әзірленген жылы, жайлы үйлерде күтіледі. Олардың ден саулығын, өсіп жетілу барысын мал дәрігерлері, зоотехниктер үнемі бақылап отырады.

Аға шопан В. Рыбалкин жолдас басқаратын осы ферманың шопандары мен қозы күтушілері А. Моллаванова, А. Рыженко, Н. Карпенко, И. Рыбалкин жолдастар өздеріне тапсырылған жұмысты өте ұқыптылықпен атқарады. Ферма коллективі қол жеткен табыстарын баянды ете отырып, колхозда қой шаруашылығын өркендетуге келелі табыстарға жете беру үшін жанамай күресуде.

Г. ГЛЕБОВ.

Зоотехникалық ғылым табыстары өндіріске кеңінен енгізілсін

СОКП Орталық Комитетінің сентябрь Пленумының «ССРО ауыл шаруашылығын онан әрі өркендету шаралары туралы» қаулысы ауыл шаруашылығының артта қалып келе жатқан салаларын және атап айтқанда, мал шаруашылығын тез өркендетуге үлкен жол ашты.

Бұл міндетті жүзеге асыруда ауыл шаруашылығы озаттарының тәжірибесін барынша кең таратуға және миучиндік ғылым табыстарын өндіріске, ал, мал шаруашылығы туралы айтатын болсақ советтік зоотехния ғылымының табыстарын кеңінен енгізу ісіне елеулі орын берілген.

Сауын малының өнімділігін арттыру жөнінде Бүкілодақтық ауыл шаруашылық институты жасаған зоотехниялық шаралардың системасы сауылатын сүт мөлшерін 2—3 есе арттыру және әрбір сыйырдан 4—5 мың килограммға дейін сүт алу мүмкіншілігін қамтамасыз етеді.

Бұл системаның негізі, ең алдымен, бұзауларды дұрыс күтіп өсіру болып табылады. Кейіннен тәулік сайын 80—100 килограммға дейін жететін, көп мөлшерде берілетін құнарлы азықты жақсы сіңіре алатындай болуы үшін жас төлді екі айлық кезінен бастап құнарлы жемшөпке үйрету қажет.

Бұзауға екі айлық кезінен 6 ай толғанға дейін әдетте берілетін сүт пен концентрат азыққа қоса 700—900 килограмм құнарлы жемшөп беру олардың әр тәулік сайын қосатын салмағын 700—900 граммға дейін арттырады.

Сыйыр сауу және төл өсіру жөніндегі қорытылған озат тәжірибенің негізінде институт сауын малды азықтандырудың жаңа типін жасады; бұл типтің сыйпаты мынада: әрбір килограмм сүтке небәрі 150—250 грамм концентрат азық жұмсалып, құнарлы және көкшөп

азықтары өте көп беріледі. Азықтандырудың мұндай әдісі қолданылғанда қысқы кезде әрбір сыйырма берілетін құнарлы жемшөптің жалпы мөлшері 7—10 тонна болады.

Сауын малын азықтандырудың бұл әдісін өндіріске кеңінен енгізу жыл бойына сауылатын сүт мөлшерін шұғыл арттырады, яғни әрбір сыйырдан сауылатын сүт мөлшері бір жылда орта есеппен 2.500—3.500 килограммға дейін жетеді. Москва облысының Раменск, Луховицк, Кунцевск, Ленин және басқа аудандарының колхоздарында дәл осындай нәтижелерге қол жетті. Ал, жеке колхоздарда сауылған сүт мөлшері 4500 килограммға дейін, тіпті одан да артты.

Сауын малын күтудің дұрыс ұйымдастырылған қолда және лагер жағдайында бағу жүйесі әрбір гектар жерден жемшөп және сүт өнімін алуды шұғыл арттыруға мүмкіндік береді. Мұны озат колхоздардың жұмыс тәжірибесі дәлелден отыр.

Мысалы, Москва облысының Ленин ауданының колхоздарында жылғына әр сыйырдан орта есеппен 2.775 килограмнан сүт алынған жағдайда әрбір 100 гектар жерге 40 малдан (сыйыр малына шаққанда) келіп отыр.

Жемшөпті малға берерде алдын-ала әзірлеудің маңызы зор, өйткені, тиісті түрде әзірленген жемшөпті мал құмарға жеп, жақсы сіңіреді.

Әрбір мал фермасында дәнді астықтан жемшөп әзірлеудің ұнтақтау, ұсату және жармалау сыяқты әдістерін қолдану қажет, бұл ол азықтардың жұғымдылығын 10—15 процент арттырады; ұнды азықты бекіту (шошқаларға арнап) крахмалды ішінара қантқа айналдыруға мүмкіндік береді; жемшөпті астықты ашыту және өндіру оның дәндік қасиеттерін жақсартып, витаминде-

материалдарының жеткіліксіздігінен астық қамбалары мен мал қораларында және басқа да құрылыстарда сәкі болмай келеді.

көмек көрсетуге жұмылдыра білулері керек.

Б. АРЫНОВ.

ОЗАТ КОЛЛЕКТИВ

«Галантерейщик» артелінің коллективі көпшілік тұтынатын товарларды көптеп шығарып, өндірістік жоспарды ойдағыдай орындауда.

Артель жоспар бойынша 1953 жылы 1 миллион 750 мың сомның өнімін шығаруға тиісті болса, 1 миллион 871 мың сомның өнімін өндіріп, жоспарды 106,9 процент етіп орындады.

Артельде көптеп өнім шығарумен қатар, сапалы өнім шығару жолындағы социалистік жарыс та өрістей түсуде. Соның нәтижесінде шығарылатын өнімнің сорттылығы да арта түсті. Мәселен, ерлер мен әйелдер тарағын шығаруда өнімнің 70 проценті бірінші сортты болуы керек болса, іс жүзінде 84 проценттен астамы бі-

рінші сортпен қабылданды. Сол сыяқты, өндірілген түймелердің 57,7 проценті бірінші сорт. Жалпы артель бойынша барлық өндірілген өнімнің 67 проценттен астамы сауда орындарына бірінші сортты болып тапсырылды.

Артель коллективі 1954 жылдың өндірістік жоспарын мерзімінен бұрын орындау үшін еңбек өнімділігін арттыра түсті. Социалистік жарыста түптеуші коммунист Голоневич, түйме жасаудың мастери Толчина, түйме тескіш Бадамшина жолдастар алда келеді. Аталған озат стахановшылар сменалық норманы 120 проценттен 200 процентке дейін орындауда.

М. БОРЦОВ.

рін және толық жарамды белогін көбейтеді.

Жай жемшөптерді әзірлеу әдістерін кең қолданудың зор маңызы бар. Жоңышқа және беде пішені жылқы, сыйыр және қой үшін ғана емес, сонымен қатар, шошқа, тауық және қаздар үшін де өте қажет азық болып табылады. Бірақ, құс, торай және шошқа азықтандыруға арналған пішенді ұсату керек, бұл үшін жемшөп ұсататын арнаулы құралдарды —сабан турағыштарды немесе басқа да машиналар мен тетіктерді пайдалану қажет. Бұл жағдайда сабанды міндетті түрде булау керек (оны алдын-ала сабан турағыштан өткізіп алған дұрыс).

Бірақ, ауылшаруашылық малдарының өнімділігін арттыруға тек жемшөппен күту жағдайы ғана ықпал етіп қоймайды. Малдың асыл тұқымдық құрамын жақсартудың да зор маңызы бар. Ең алдымен, нешеме жүз жылдардан бері жергілікті жағдайларға жақсы бейімделген кәзіргі бар тұқымдарды үнемі жетілдіре беру қажет.

Совет мамандары практиктермен ынтымақтаса отырып, малдың жаңа 34 тұқымын шығарды, бұлар өздерінің өнімділік және асыл тұқымдық қасиеттері жөнінде шетел тұқымдарынан кем түспегені былай тұрсын, қайта асып түседі.

Соңғы жылдарда жартылай биязы жүнді қойлардың жаңа тұқымдары шығарылды. Осы тұқымның қошқарларын қылшық жүнді саулықтармен шағылыстырғанда алынған бұдан мал жартылай биязы жүнді қойлардың жүнділік қасиетін игергенше әдетте кем дегенде 2—4 қой ұрпағы қажет болады. Бірақ, жүргізілген тәжірибелер мен практикалық байқаулар бұл процесті едәуір қысқартуға болатынын көрсетті. Ол үшін биязы жүнді қошқарларды қылшық жүнді саулықтармен бір рет ғана шағылыстырғаннан кейін одан шыққан бұданды куйбышевтік, горькийлік және басқа тұқымды жарғылай биязы жүнді қошқарлармен шағылыстыру керек. Оның үстіне, қолдан ұрықтандыру одіі бір қошқардан шығатын саулықтарды

жүздеген есе арттыруға мүмкіндік береді. Бұл әдіс кәзіргі уақытта еліміздің совхоздары мен колхоздарында кеңінен қолданылып, бағалы нәтижелер беруде. Бүкілодақтық малшаруашылық институты жасаған мал ұрығын ұзақ уақыт сақтау (үш тәулікке дейін) тәсілі ұрықты алыс жерлерге тасымалдауға мүмкіндік береді, бұл асыл тұқымды қошқарларды пайдалану мүмкіншілігін бұрынғыдан да арттырады.

Қолдан ұрықтандыру әдісі сыйыр малын жетілдірген кезде де және әсіресе, сыйыр сүтінің майлылығын арттыруға бағытталған шаралар жүргізген кезде кеңінен қолданылуы тиіс. Бұл шаралар бірсыпыра ұзақ уақыт алады және оның мәні сүті неғұрлым майлы сыйырларды іріктеп, оларды тұқым қуалата беру болып табылады.

Біздің зоотехниялық ғылымымыз малдың ет өнімділігін арттыру жолдарын іздестіре отырып, малды өнеркәсіптік жолмен шағылыстыру әдісін жасады. Бұл әдіс, әсіресе, шошқа шаруашылығында өте тиімді нәтиже берді. Бір тұқымның мегежіндері екінші бір шошқа тұқымымен шағылыстырылады. Мұның нәтижесінде бұдан торайлар неғұрлым ірі және күшті болып туады, олар бордақылағанда да тез өсетін болады, жемшөп те аз жұмсалып, торайлар көп салмақ қосады; дене құрылысы да күшті және ауруларға төзімді келеді.

Ғылыми қызметкерлер қоғамдық мал шаруашылығының еңбекшілерімен бірлесіп жұмыс істеп, таяудағы жылдарда біздің елімізде мал шаруашылығы өнімдерінің молшылығын жасау үшін барлық күш-жігерін жұмсайды. Бүкілодақтық мал шаруашылығы институтының коллективі өзінің ғылыми жұмыстарының жоспарын СОКП Орталық Комитетінің сентябрь Пленумының қарарларында қойылған нақты міндеттерге шұғыл жақындату бағытында қайта қарады.

Профессор И. КУЗНЕЦОВ,

Бүкілодақтық мал шаруашылығы институтының директоры.

Сәбиш МҰҚАНОВ

Украинада сапар

3. „ХАЙ ЖИВЕ, РАДЯНЬСКА УКРАИНА!“ *

(Соны Басы «Ленин туының» 9-10 январьдағы сандарында)

Бір ғалабы.—кең Украинаның әр жерінде ұйымдасқан партизан отрядтарының орбитін орталығы. — Ковпактің штабы болады. Жағдайды аса ауырлығына қарамай, арасында аранның ашқан жаулар тұра, партизан отрядтары тығыз байланысын үзбейді. Нұсқауды олар үнемі штабтан алады.

Киев қаласындағы партизан отрядтары да осы тығыз байланыстың ішінде. Қаламы жау күзеті темір кұрсауына алған күндердің өзінде өзге былай тұрсын, Ковпактің өзі ретін тауып, Киевке әлденеше рет кіреді де, ондағы партизандарға өз аузынан нұсқау беріп, істерін кейде қолма-қол басқарады.

—Сонда... Қалай бұл?!...—десен.

—Жер біздікі емес пе?—дейді Сидор Артемьевич күлімірен.—ауа да біздікі емес пе?... Жаудан өз ұлын, өз құнын жасыра алмай ма олар?...

Одан әрі тереңдеп сұрайын десен, конспирацияда көп болғандығын, күнің сырларды ішке көп сақтағандығын істен Сидор Артемьевич:

—Оның бәрін айтуға көп уақыт керек қой,—деп, сыпайы жалғартпаға салады...

Даладағы партизандар сыяқты, қаладағы партизандар да, тек жау қастығымен күресіп қоймай, оның тірі және өлі күшін үздіксіз жойып тұрған.

—Фашистер,—дейді бұл жайды айта көп Сидор Артемьевич.—Киевтің қасындағы «Бабья яр» аталатын сайға апарып, 75 мыңдай совет адамын атты. Біз де оған берешікті бола қойған жоқпыз. Армия генералы Черниховский 1944 жылдың көктеміне жақын Киевті алғанда қырылған жау әскерін қоспағанда, жау басып алған ұшжарым жылдық ішінде, Киев партизандары, оның жүз мыңға жақын адамның көзін жойды... Партизандар жойған жау мүлкінің құны да, жаудың Киевте жойған мүлкінен кем түсе қояр ма екен!..

Киев партизандарының ісінен нелер ғажан оқиғаларды естисіз. Солардың ішіндегі бір ғалабы, партизандар екі адамның ескерткішін жерге көміп үлгеріп жауға талтырмаған: бірі —Богдан Хмельницкийге бронзадан салған салт атты ескерткіш, бірі —граниттен салған Тарас Шевченконың ескерткіші.

Айтушылардың сөзіне қарағанда, партизандар жасырған бұл екі ескерткішті фашистер тірі адамнан артық іздеген. Рақ болса, Киевтегі фашистің бургомистрі, бұл ескерткіштерді тауып беруге «бәйге» жариялаған. Көп «сыйға» қызығып, ескерткіштерді іздеушілер де табылған. Бірақ, ескерткіштер табылмаған.

—Сонша неге өшіккен, фашистер ол

Шевченко сол «өнерді» үйреніп жүрген кезінде атақты жазушы Жуковскиймен, атақты суретші Брюлловпен танысады да, Шевченконың зор талантын бағалаған олар, қожасына 2500 сом төлеп, басына азаттық әпереді.

Бір жағынан көркемөнер академиясына түсіп, сурет ғылымын оқыған Шевченко, екінші жағынан өлең жазуға да кіріседі. Сөйтін жүріп, патшалыққа қарсы болады да 1847 жылы тұтқынға алынады. Үкмет оны әуелі Орск қаласының абақтысына жібереді, одан кейін Арал және Каспий теңіздерінің жағасына айдайды. Бұл айдаудан Шевченко 1857 жылы ғана құтылып, Петербургке қайтады, бірақ, ауыр азаптан денсаулығы бұзылып, ұзақ жасай алмай 1891 жылы өледі...

Шевченко жазған өлеңдерінің көбінің аятында «Қос-арал» деген сөз тұр. Ол арал, Арал теңізінде. Қос-аралда жазған өлеңдерінде ол:

«Тағы да почта әкелмеді,

Күткен хатты Украинадан».

«Еріксіз күйде тұрам жалғыз,

Ойымды бөлер адам жоқ!» — деп жалғызсырайды, кеудесін жара күрсінеді.

Сонда мұңын шағары — қаламы мен бомуы. Қаламы дейтініміз—өлең жазады, бомуы дейтініміз—сурет салады. Бірақ, патша үкметі Шевченконы бұл екі іспен шұғылдандуан да қатты тыйған. Өлең жаздырмау үшін, сурет салдырмау үшін оны үнемі күзет астында ұстаған. Сонда да патша үкметі, жалынды ақынның жазу қаламы мен бомуы қаламына не бола алмай, полицияның көзі тайған минуттарда, Шевченко көп өлеңдер жазып, көп суреттер салып үлгерген...

Шевченконың бұл өлеңдерін барлық елдің еңбекшілері күні бүгінге дейін сүйіп оқиды, суреттеріне күні бүгінге дейін сүйсіне қарайды. Өйткені, Шевченко жалғыз Украинаның ғана емес, бүкіл еңбекші адам баласының бақытын арман ете жырлаған ақын. Сондықтан да, оның шығармалары азат елдердің бәріннің тілдеріне аударылады.

Шевченконың туғанына 125 толуымен байланысты, 1939 жылы бүкіл Совет Одағында мереке өтті. Сол кезде қазақ тілінде басылған оның шығармасына, мен қысқартып аударған «Гайдамақтар» мен «Аксана» қосылуын, мен, өзіме, Шевченконың алындағы борышымды аз да болса атқару деп қуандым.

Одан да артық қуанғаным—1947 жылдың басы. Сол кезде жолым түсіп, Каспий теңізінің жағасындағы Форт Шевченко аталатын қалаға бара қалдым. Айдаудың соңғы күндерін Шевченко осы фортта өткізген екен. Өзі еріксіз айдауда жүріп, теңіздің тақыр жағасына ол бақиға екен. Сол бақиға кезір көп көлемде биік ағар

қолтықтаса білеп жүрген бойшан көрікті қыз—Полтава облысындағы атақты тарышы—Катерина Локонко болып шықты!.. Өсірген асқабағының алды 70 килограмм тартқан Лагода, мына бір әнші қыз екен!.. Тағы да кімдер жоқ бұл қалын топтарда!.. Украинаның өндірісетегі, ауыл шаруашылығындағы, мәдениетіндегі барлық «сүтке шығары» мұнда түгел!.. Көбінің кеудесінде жарқыраған ордендер!.. Бәрі де киімді, бәрі де ажарлы, бәрі де шат.

Бұлардың осы көркін көрейте түсіп, көшелерде құрылған прожекторлардан айқаса ауысқан нелер түсті сәуде нұрын тамызсаз төгіп тұр!.. Қызылы, жасылы, көгі,сарысы... дегендей, көшеде шаттық серуенін құрған қуанышты көпшіліктің үстіне, прожекторлардан түрлі сәуде қушыра төгілгенде, адам атаулының бәрі түрлі түспен шешек атқан ғұа бақып сыяқтанып кетеді!.. Расында да солай ғой!..

Украинаның әнші-күйші халық екенін біз жақсы білеміз. Бүгін ол осы өнерін Киевтің көшесіне әкеліп түгел төгіпті. Қай көшеге барсаң да, тартылып жатқан музыка түрлері, айтып жатқан әндер, үйіріліп жатқан билер... «Бандура» дегенді мен бұрын концерттерде ғана көруші едім. Енді олар бірлесіп, ондай емес, жүздеп көшелерде қаптап кетіпті... және олардың тартушылары артистер немесе бұрынғы «соқырлар» емес, көпшілігі беттеріне қаны ойпаған көрікті жастар... Олардың көбі селолардан келіпті... Қайда апарып тартырсаң да тайсалар түрі жоқ олардың. Мына бір топ опера театрының алындағы алаңда әндете білеп жатыр, ол

—Харьков облысының Липецк ауданынан келген колхоз хоры екен.

Солардың бәріне таңдана жүре, менің ерекше таңданғаным—керней мен кернейші. Өзбекпен көршілес отырмаған қазақтар «керней» атты музыка куралы барын естігенмен, қандай екенін білмейді. Ол — ұзындығы екі-үш күлаш, сыбызғына түбінен үрлейтін курал. Жауу тонтан мойны әлде қайда биік жүретін оның дауысы кейде тырнаның, кейде аққудың үніне ұқсап, жер өмірге кетеді... Осы кернейді украиндықтар да қолданады екен. Оларша ағы «трембита», кернейшіні — «трембитатор» дейлі екен.

Қайдан келгенін кім білсін, сол кеште Киев көшесінде трембитаторлар қаптап кетті. Олардың қолындағы аузы аспанға қараған трембитаторы өзге музыка куралдарының «төбесінен қарап», дауысын бәрінен де асырып жібереді... Украинаның трембитаторлардан шыққан әдемі ән-күйлерінің дыбысы аспанда әуездерін біріктіріп, музыкалық тұтасқан бір ансамбльге айналып кетті!..

Сол сыяқты, техникумда агрономиялық және зоотехникалық бөлімдердің Жұырла, шат Украина!..

Қазақтың Абай атындағы Мемлекеттік опера және балет театрының коллективі қойып көрсеткен композитор Е. Брусиловскийдің жана операсы «Дударай» үлкен табысқа ие болуда. Бұл спектакль қазақ және орыс халықтарының арасындағы достықты баяндайды.

СУРЕТТЕ: I актінің көрінісі. Алдыңғы қатарда Мария (артистка З. Елопешникова) және Думан (республиканың халық артисі, Сталиндік сыйлықтың лауреаты Ә. Үмбетбаев).

(ҚазТАГ-тың фотохроникасы).

Ленин ауылшаруашылық техникумында

Ленин ауылшаруашылық техникумының студенттері оқуды жақсы оқып, мамандық алу жолында аянбай күш жұмсаумен бірге, физкультура және спортпен үнемі сүйсіне шұғылданауда. Физкультура пәнінің оқытушысы А. Хорольский жолдас студенттердің физкультура мен спорт адамның денсаулығына пайдалы екендігін дұрыс түсінулеріне көмектесті.

Кәзір студенттер оқудан бос уақыттарын Есіл өзені үстінде өздері жабдықтаған қатокта коньки тегуге, шаңғымен жүруге жаттығумен өткізеді. Техникумда штанг көтеру, бокс және спорттың басқа да түрлерімен шұғылданышы студенттер аз емес.

Жуырда техникумда физкультура пәнінің оқытушысы Хорольский жолдас тың басқаруымен физкультура кеші өткізілді. Кешке студенттер, мұғалімдер, Образцова МТС-нің жұмысшылары мен «Путь к коммунизму» колхозының колхозшылары қатысты. Жыйналғандар боксерлердің, штангистердің, гимнастшылардың және сайысушылардың ойындарын сүйсіне қарады. Сонымен бірге, техникум спортшылары, физкультуралық көркемөздер оқыды, жеке әндер орындады.

Сол сыяқты, техникумда агрономиялық және зоотехникалық бөлімдердің

Агрессияшыл Орта-Шығыс одағының жобасына қарсы

КАИР, 10 январь. (СОТА). Египет жұртшылығы және баспасөз Таяу және Орта-Шығыста агрессияшыл одақты жасаудың американдық жана жоспарлары туралы хабарлар жөнінде тынышсыздық білдіруде. Газеттер американ империализмінің зұлымдық ниеттерін болдыртпай тастауға шақырған мақалалар жариялауда және қорғансыз одақтары деген жамылғымен жасалынатын агрессияшыл одақтарға араштарды қатыспауға шақырады.

«Аль-мысири» газетінің бас редакторы Абуль Фатх «Араштар, сіздер қайда ба-

расыздар?» деген мақаласында арап елдері мен Пакистанның басшы қайраткерлерін соғыс одақтарын жасау туралы Пакистан, Иран, Ирак және Сауд Аравиясымен АҚШ келіссөз жүргізіп отырған соғыс одағына осы елдер қосылмайды деп мәлімдеуге шақырады.

Египет, делінген мақалада, «әрқашан араптардың праволарын жоққа шығарып және әрдайым араптардың тілентері мен үміттерін тұншықтырып келген мемлекеттермен бірге, қандай жағдайда болса да пактіге араласпайды».

ФРАНЦУЗ КОМПАРТИЯСЫНЫҢ

ҚАИРАТКЕРІН ТҮТҚЫНДАУ

ПАРИЖ, 10 январь. (СОТА). Кеше Клермон-Ферранде француз Коммунистік партиясының Сена департаментіндегі федерациясының секретары Андре Сукуьер Пуи-де-Дом департаментіндегі Коммунистік партия федерациясы комитетінің жұмысына қатысуға келген жерінде тұтқынға алынған «Юманите-диманш»

газетінің хабары бйынша, бұл тұтқын дау 1952 жылы беріліп қойылған ордер бойынша жүргізілген.

Клермон-Ферран еңбекшілерінің көптеген делегациясы полиция комиссариатына келіп, Сукуьерді тұтқыннан босатуды талап еткен.

ИНДИЯНЫҢ БЕЙБІТШІЛІК ЖОЛЫНДАҒЫ КҮРЕСКЕРІНІҢ СССР-ға БАРЫП ҚАЙТҚАН САПАРЫ ТУРАЛЫ

ЛОНДОН, 9 январь. (СОТА). Рейтер агенттігінің хабарына қарағанда, Индияның бейбітшілік үшін күрес қозғалысы басшыларының бірі доктор Атал кеше Лондонда баспасөз конференциясында сөз сөйлеп, Совет Одағында үш ай болған уақытта өзінің алған әсерлерін айтқан. Россияда, деп мәлімдеген доктор Атал, «советтің өмірдің барлық салала-

рында орасан зор прогреске қол жеткен». Ол Совет Одағында тұрмыстық дәреже үнемі жақсарып отыр, деп мәлімдеген. Халықтың көп тұтынатын товарларын өндіруге орасан зор назар аударылып отыр.

Редактор Ф. МҰХАМЕДЖАНОВ.

1948 жылғы мемлекеттік 2 проценттік заемның екінші өтеу тиражының ТАБЛИЦАСЫ

Тираж 1953 жылғы 28-29 декабрьде, Тула қаласында өткізілді. Өтеу тиражында облигациялардың барлық, 50 номері № 101-ден № 50-ге дейін) заемның әрбір разрядындағы төмендегі сериялар шықты:

Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№	Серия №№
000075	004921	010131	015069	019757	025865	031062	035551	040113	045578
000115	004932	010133	015112	019829	025897	031191	035572	040131	045586
000123	004981	010234	015167	019855	025914	031346	035580	040160	045592
000389	005013	010256	015175	019917	025930	031373	035609	040173	045642
000435	005027	010379	015183	019991	025941	031393	035611	040230	045645
000436	005048	010446	015189	020124	026004	031464	035772	040281	045652
000509	005143	010660	015236	020194	026071	031467	035821	040405	045921
000578	005157	010678	015256	020222	026114	031480	035863	040431	045928
000624	005210	010699	015300	020354	026172	031488	035865	040482	045954
000659	005248	010739	015390	020513	026212	031551	035876	040515	045988
000712	005431	010799	015434	020544	026267	031623	036040	040516	045990
000714	005434	010807	015452	020559	026324	031629	036177	040620	046031
000732	005473	010847	015476	020561	026334	031630	036220	040621	046067
000767	005484	010928	015574	020613	026357	031654	036287	040707	046167
000791	005556	010929	015629	020617	026585	031694	036291	040741	046245
000857	005602	010989	015682	020652	026706	031725	036298	040841	046408
000867	005614	011057	015715	020672	026774	031836	036347	040857	046426
000961	005631	011092	015783	020676	026805	031902	036374	040968	046449
001052	005651	011152	015802	020759	026952	031988	036389	041041	046526
001058	005766	011227	015816	020827	027037	032090	036465	041060	046604
001068	005854	011240	015836	021038	027052	032150	036491	041069	046679
001074	005898	011399	016010	021072	027057	032162	036499	041078	046700
001094	005943	011442	016087	021131	027069	032209	036511	041168	046737
001140	005973	011457	016147	021209	027114	032228	036662	041315	046778
001300	006042	011486	016183	021232	027154	032278	036672	041397	046826
001444	006063	011515	016231	021260	027228	032324	036720	041482	046853
001458	006073	011536	016318	021287	027351	032341	036762	041627	046916
001459	006123	011549	016418	021358	027405	032379	036782	041654	046952
001479	006315	011564	016496	021364	027406	032616	036844	041669	046982
001547	006335	011655	016503	021415	027437	032631	036910	041765	047031

ескерткіштерге: — десең:
—Өшікпегенде ше? — дейді Масынко
Қаладағы партизан отрядтары сол екеуі-
нің атына құрылды... Ол екеуі партизан-
дарды жаумен мейірімсіз күресуге шақы-
рып, жеңуге бастады.

Жау қаладан қуылысымен-ақ, екі ес-
керткіш орындарына қайта қойылады. Не-
күстөвоннің көркем шығармасына сана-
латын бұл екі ескерткіш, қаланы көріктен-
діріп, азат украин халқын жеңістен-же-
ніске шақырып тұр...

Мен, әрине, Тарас Шевченконың ескерт-
кішінің жанында көбірек тоқырадым.
Постаментке тік тұрған дененің бейнесі-
мен жасаған бұл ескерткіштің беті, рево-
люциядан кейін өз аты берілген Киев
университетіне қарап тұр. Бұл қараста
тарихтық және бүгіндік көп мән бар сы-
яқты.

Өлер алдында ғана жазған «Дуга» атты
бір өлеңінде Шевченко былай деп жырла-
ды.

Қанішкің, алдағы патшаларды
Темір бұғаумен түсей гөр!..

Қараңғы зынданға қамай гөр!..
Жер жүзінде тоналған

Жұмысшы адам баласына,
Барлық жақсылықты жібере гөр!..

Таза жүректілерді ше? Олардың
қасына,

Тазалығын дастаппау үшін,
Періштелеріңді отырғыза гөр!..

Маған махаббаты бере гөр, гәңгірім!
Жер жүзіндегі шындықты бере гөр!..

Алаа досты жібере гөр!..

Зарлы ақынның сол тілегі кәзір түгелі-
мен орындалды: патша да, оның сүйеніші
—қанаушы тап та жойылды. Еңбекші
адам баласы жерден тілеген бақыты ор-
нады, достары көбейді, солардың бірі мен-
мін..

Мен Шевченкомен оның шығармаларын
оқығаннан бері доспын. Оның қаламынан
туған өлеңдерінің тең жартысы қазақ
даласында жазылды. Басыбайлы шаруа
семьясында 1814 жылы туған ол 1827
жылға дейін қожасының сыйырын баға-
ды. Сол кезде сурет салуға ынтасы барын
көрген қожасы оны бірер жыл үйіне ас-
басын ғып алады да, суретшілігі үдей
түскен соң, үй ішін бояуға ұстау мақса-
тымен, Петербуртта тұратын таныс болу-
шы Ширавстың қасына анарын тастайды.

*) Жасасын Советтік Украина!

Мұндай көште, кеудесінде жаны, басын-
да көзі мен құлағы бар кісі қалай ұйық-
тап жатар...
Сбйың-суықтың арасында көрер тапты
көзбен аттырған біз, үкмет парадты қабыл-
дайтын жерге ертерек бірдык. Парад са-
ғат 10-да басталды. Әуелі әскери парад
өтті. Іле еңбекшілер демонстрациясы
басталды... Сонда Ленин—Сталин порт-
реттерін қатар көтерген алғашқы топтың
көре көтерген жалауында; «Хай живе,
радянська Украина» деген жазу бар екен.
Бұл —«Жасасын советтік Украина» деген
сөз екен.

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

1953 жылдың күзі. Одесса — Москва
позы Киевке келіп тоқтай қалды. Про-
водниктің айтуынша, поезд мұнда 40 ми-
нут кідіреді. Ол—«дүниенің уақыты».
Еңдеше атүсті болса да, вокзалды, қаланы
көру керек...

Вокзалды көргенде, мен көзіме нанба-
дым. Ана жылғы күйірап жатқан вокзал-
дың орнында, кәзір бүкіл Совет Одағында
сирек кездесетін, аса көркем, аса биік
аса кең, аса сұлу вокзал тұр!..

Енді даяр тәкелі ала сал, қаланы кө-
ріп қайту керек... Айдан жөнелдік... Қала-
ны аралай машина зымырап келеді... Кө-
шелерде де, үйлерде де жау түсірген жа-
раның кәзір ешбір белгісі жоқ. Олар кәзір
әмірі жайнаған жас адамдай ажарлана
қарап тұр...

Креңдиатик ше? Оны да танымай қал-
дым. Мен ана жылы көрмеген биік көркем
үйлер бұл манайға қаптап кеткен!..

Бұл сапарда мен Украинаның екі сұлу
қаласын көрдім: бірі —Киев, бірі—Одес-
са. Екеуінің де денесі жаудың қолынан
түскен жарадан түгел жазылған. Екеуі де
советтік сұлу қаланың қалпына қайта
түскен!..

Украина қалаларынан көргенім осы
болса, селоларынан көргенімді тағы сый-
паттағалы отырмын. Оған кірісер алдында,
туысқан елдің бақытты тұрмысына шап-
танған көңілімің тіліме оралдырып отыр-
ған сөзі:
—Хай живе, радянська Украина!

—Хай живе, радянська Украина!

Мұндай көште, кеудесінде жаны, басын-
да көзі мен құлағы бар кісі қалай ұйық-
тап жатар...
Сбйың-суықтың арасында көрер тапты
көзбен аттырған біз, үкмет парадты қабыл-
дайтын жерге ертерек бірдык. Парад са-
ғат 10-да басталды. Әуелі әскери парад
өтті. Іле еңбекшілер демонстрациясы
басталды... Сонда Ленин—Сталин порт-
реттерін қатар көтерген алғашқы топтың
көре көтерген жалауында; «Хай живе,
радянська Украина» деген жазу бар екен.
Бұл —«Жасасын советтік Украина» деген
сөз екен.

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

1953 жылдың күзі. Одесса — Москва
позы Киевке келіп тоқтай қалды. Про-
водниктің айтуынша, поезд мұнда 40 ми-
нут кідіреді. Ол—«дүниенің уақыты».
Еңдеше атүсті болса да, вокзалды, қаланы
көру керек...

Вокзалды көргенде, мен көзіме нанба-
дым. Ана жылғы күйірап жатқан вокзал-
дың орнында, кәзір бүкіл Совет Одағында
сирек кездесетін, аса көркем, аса биік
аса кең, аса сұлу вокзал тұр!..

Енді даяр тәкелі ала сал, қаланы кө-
ріп қайту керек... Айдан жөнелдік... Қала-
ны аралай машина зымырап келеді... Кө-
шелерде де, үйлерде де жау түсірген жа-
раның кәзір ешбір белгісі жоқ. Олар кәзір
әмірі жайнаған жас адамдай ажарлана
қарап тұр...

Креңдиатик ше? Оны да танымай қал-
дым. Мен ана жылы көрмеген биік көркем
үйлер бұл манайға қаптап кеткен!..

Бұл сапарда мен Украинаның екі сұлу
қаласын көрдім: бірі —Киев, бірі—Одес-
са. Екеуінің де денесі жаудың қолынан
түскен жарадан түгел жазылған. Екеуі де
советтік сұлу қаланың қалпына қайта
түскен!..

Украина қалаларынан көргенім осы
болса, селоларынан көргенімді тағы сый-
паттағалы отырмын. Оған кірісер алдында,
туысқан елдің бақытты тұрмысына шап-
танған көңілімің тіліме оралдырып отыр-
ған сөзі:
—Хай живе, радянська Украина!

—Хай живе, радянська Украина!

Мұндай көште, кеудесінде жаны, басын-
да көзі мен құлағы бар кісі қалай ұйық-
тап жатар...
Сбйың-суықтың арасында көрер тапты
көзбен аттырған біз, үкмет парадты қабыл-
дайтын жерге ертерек бірдык. Парад са-
ғат 10-да басталды. Әуелі әскери парад
өтті. Іле еңбекшілер демонстрациясы
басталды... Сонда Ленин—Сталин порт-
реттерін қатар көтерген алғашқы топтың
көре көтерген жалауында; «Хай живе,
радянська Украина» деген жазу бар екен.
Бұл —«Жасасын советтік Украина» деген
сөз екен.

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

Осы сөз көз алдымыздан бірінен соң
бірі тізіліп өтті де жатты... Ол сөзге біз
де қосылып бақытты украин халқының
әр алуан адамдарын көргенде:
—«Хай живе, радянська Украина» де-
дік те тұрдық...

001880	006540	011782	016689	021484	027619	032189	036918	041708	047286
001588	006369	011789	016626	021508	027542	032853	036990	041801	047250
001855	006379	011823	016638	021606	027564	032885	036993	041848	047340
001877	006457	011895	016645	021627	027565	032901	037022	041964	047361
001900	006479	011913	016678	021757	027668	032913	037049	041988	047370
001915	006520	011969	016736	021817	027843	032920	037053	041992	047413
001945	006640	012008	016755	021854	027928	033084	037100	042041	047426
001954	006708	012009	016785	021870	027958	033155	037104	042190	047462
002069	006729	012051	016907	021888	027966	033233	037155	042211	047533
002093	006739	012131	016961	022087	028069	033273	037202	042258	047558
002110	006781	012164	017026	022277	028139	033279	037211	042269	047698
002225	006811	012196	017055	022328	028149	033309	037220	042306	047746
002227	006876	012215	017082	022400	028150	033409	037243	042325	047781
002232	006879	012229	017149	022476	028185	033440	037269	042340	047786
002271	007037	012464	017260	022526	028223	033460	037338	042359	047803
002276	007064	012505	017279	022536	028238	033465	037349	042389	047859
002291	007081	012509	017301	022574	028318	033504	037388	042410	047904
002377	007178	012534	017369	022618	028328	033511	037391	042518	047933
002538	007300	012551	017393	022627	028346	033561	037483	042584	047982
002581	007363	012594	017487	022756	028352	033584	037494	042642	047992
002761	007447	012694	017499	022835	028434	033625	037542	042660	048003
002770	007783	012696	017517	022959	028560	033659	037594	042794	048013
002814	007803	012726	017532	022979	028570	033700	037620	042799	048064
002912	007822	012772	017573	023205	028594	033719	037643	042832	048087
002944	007868	012918	017604	023217	028751	033790	037693	042837	048179
003015	007997	013051	017633	023296	028824	033808	037758	043045	048184
003029	008024	013057	017650	023395	028842	033939	037914	043047	048210
003051	008037	013114	017680	023397	028851	033990	037947	043049	048273
003126	008196	013315	017684	023432	028920	034065	037955	043051	048278
003130	008369	013419	017726	023695	028952	034084	037989	043109	048448
003315	008373	013433	017831	023732	028978	034090	038005	043142	048456
003316	008537	013543	017834	023770	029114	034135	038006	043286	048623
003385	008590	013558	017835	023788	029117	034180	038015	043404	048638
003421	008591	013611	017986	023857	029210	034217	038061	043435	048661
003438	008641	013621	018055	023862	029215	034242	038102	043466	048666
003494	008702	013649	018219	023981	029231	034253	038121	043478	048770
003571	008767	013679	018223	024041	029290	034338	038198	043508	048794
003585	008789	013789	018317	024075	029352	034361	038215	043536	048800
003658	008876	013860	018356	024147	029528	034364	038263	043604	048806
003780	008894	013884	018383	024186	029552	034406	038267	043717	048839
003798	008897	013952	018432	024212	029553	034421	038340	043721	048894
003870	008901	013974	018490	024429	029585	034493	038468	043727	048932
003893	008913	013976	018532	024522	029612	034495	038500	043888	048990
003910	008934	013981	018540	024526	029626	034511	038516	044007	049015
004003	008944	014012	018548	024570	029658	034515	038662	044217	049054
004117	008962	014027	018564	024588	029760	034520	038677	044238	049068
004119	008988	014043	018630	024699	029775	034541	038710	044280	049136
004226	008992	014067	018696	024742	029839	034551	038763	044290	049159
004248	009064	014073	018825	024752	029851	034552	038796	044305	049270
004269	009152	014146	018838	024772	029867	034563	038834	044344	049325
004278	009192	014189	018846	024894	029890	034594	038861		